

O tym, jakie znaczenie mają więzi wspólnotowe, co daje poczucie wspólnoty i lokalna tożsamość mówiono podczas konferencji naukowej pt. *Współczesne wymiary samorządności. 20 lat reformy samorządowej na Mazowszu*.

Spotkanie odbyło się 11 lipca br. w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej w Warszawie. Jego organizacją zajął się Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Muzeum Niepodległości w Warszawie, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego oraz Związek Powiatów Polskich.

Udana reforma

Jak podawał marszałek województwa mazowieckiego Adam Struzik otwierając konferencję, wprowadzenie trójstopniowego podziału administracyjnego kraju było najbardziej udaną i skuteczną spośród czterech reform systemowych wprowadzonych w latach 90. ubiegłego wieku. przez rząd Jerzego Buzka. Jej celem była przede wszystkim demokratyzacja państwa i upodmiotowienie jej obywateli. U podstaw reformy znalazło się dążenie do usprawnienia administrowania sprawami publicznymi – decentralizacja władzy i zlokalizowanie jej jak najbliżej obywateli. Marszałek tłumaczył, że społeczności lokalne – gminne, powiatowe, regionalne, po latach centralnego zarządzania zaczęły żyć własnym życiem, wytworzyły się *więzi lokalne, poczucie wspólnoty i lokalna tożsamość*. Z kolei dzięki odtworzeniu powiatów wiele miast odzyskało tożsamość lokalnych centrów życia zbiorowego, ośrodków kultury, oświaty i gospodarki. Samorządowe województwa stały się podstawowymi ogniwami polityki regionalnej kraju, pełniąc m.in. kluczową rolę w absorpcji i dystrybucji funduszy.

Człowiek i jego potrzeby

Ks. prof. Henryk Skowroński z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego wyjaśniał dlaczego samorządy są *szkołą upodmiotowienia wspólnoty lokalnej i uobywatelnienia jednostki*. Jak twierdził, człowiek nie tylko potrzebuje, ale i tworzy społeczeństwo. Najgłębszym uzasadnieniem decentralizacji władzy, pluralizmu państwowego jest człowiek i jego potrzeby. - *Samorząd, który wyrasta z potrzeby personalizmu państwa jest samorządem upodmiotowionym* - twierdził ksiądz. Mówca podkreślał, że zawsze znaczenie ma byt społeczny i to niezależnie od regionu. - *Nie ma pełnej wolności bez realizacji praw społecznych. W działaniu samorządu ujawnia się cała podmiotowość mieszkańców*. – tłumaczył.

Etyka praworządności

Bardzo ciekawy wykład pt. *Etyka praworządności realizacją dobra wspólnego* wygłosił prof. Franciszek Kempka ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW). Profesor mówił o tym, że dobro wspólne jest szansą na rozwój. Mówiąc o etyce praworządności, zwracał uwagę na takie kwestie jak: jawność w administracji publicznej a prawo do wolności wypowiedzi (prawo to nie wiąże się z jawnością), bezstronność w rozstrzyganiu spraw publicznych (aby nikt nie był uprzywilejowany), zasada merytokratyczna (awansują ci, którzy mają do tego odpowiednie kwalifikacje). Prelegent podnosił także kwestię znaczenia potrzeby poszanowania praw przeciwników politycznych. - *Zauważmy we wrogu politycznym potencjalnego partnera, choć to trudne, szukajmy porozumienia a nie sporu. Dążmy do dialogu* – postulował. - *Dynamika historii zbliża ludzi niezależnie od zamierzeń – dlatego możemy za wroga mieć za jakiś czas sprzymierzeńca* – zauważał. W polityce, jak zaznaczał Franciszek Kempka *nie ma miejsca na pyskówki, nie ma nieszczęścia cięższego niż niedocenianie przeciwnika. Przeciwnik, którego ja nie szanuję, kiedy dojdzie do władzy, odpłaci mi za to*. Ponoślił także problem umiejętności rezygnacji z utrzymywania władzy za wszelką cenę. *Niegodziwe jest rządzenie dla samego rządzenia i*

nieoddawanie władzy wtedy, gdy żąda tego suweren. Rządzi tylko ten, kto służy. A jedynie tylko ten, kto służy ma moralne prawo do rządzenia. Przemoc zawsze odpycha. Przemoc nie jest oznaką siły, ale słabości.

Więzi z miejscem zamieszkania

Dr Jolanta Załączny z Muzeum Niepodległości na przykładzie powiatu legionowskiego pokazała, jak samorząd może wpływać na kształtowanie tradycji patriotycznych i więzi lokalnych. Władze miejskie i powiatowe na terenie Legionowa organizują np. konkursy historyczne. Miasto honoruje także społeczników legionowskich (Zasłużeni dla Legionowa). - *Dobre praktyki samorządu budują więzi w społeczności lokalnej poprzez wiązanie w miejscu zamieszkania.* – zaznaczała prelegentka.

Pozytywne reformy

Dr Tomasz Herudziński i dr Piotr Swacha z SGGW wyjaśnili czym jest pojęcie legitymizacji władzy w ujęciu konstytucyjnym, politycznym oraz instrumentalnym.

Przedstawili także wyniki sondażowe badań socjologicznych nad samorządem. Po 1989 r. takie badania były przeprowadzane m.in. przez profesorów: Jałowickiego, Sieniewicza czy Mirowskiego. Wszystkie one wskazują, że samorządność jest warunkiem rozwoju społeczeństwa. Cały czas w badaniach okazuje się, że postawa większości społecznej lokalności jest bierna a decydującą rolę odgrywają niewielkie grupy interesów. Jednocześnie 64 proc. badanych przedstawia pozytywny stosunek do samorządu terytorialnego a tylko 15 proc. negatywny. Każda z przeprowadzonych reform samorządowych po roku 1990 jest odbierana pozytywnie, czego nie można powiedzieć o innych reformach przeprowadzonych w tym okresie. Aż 45 proc. badanych uważa, że samorzady powinny działać autonomicznie.

Realizacja idei samorządu najbardziej widoczna w gminach, potem w powiatach i następnie w województwach. Ostatnie badania CBOS wykazują, że większość badanych jest zainteresowana udziałem w nadchodzących wyborach.

Stuletnia historia

Pouczający referat wygłosił Rudolf Borusiewicz, dyrektor Biura Związku Powiatów Polskich. Swoje wystąpienie poświęcił na refleksję nad stuleciem odzyskania niepodległości przez Polskę i roli samorządu w tym okresie. - *Co stało się sto lat temu, kiedy odzyskaliśmy niepodległość? Zapadły bardzo ważne decyzje formalne. Marszałek Piłsudski miał mocną władzę i na co się zdecydował? Na to, iż możemy mówić, że teraz mamy stu lecie fundamentu samorządu. Zdecydował się przekazać władzę lokalnym wspólnotom.*

Dyrektor przypomniał kilka ważnych dla samorządu terytorialnego dat. W 1918 r. utworzono rady gminne a rok później miejskie i powiatowe. W konstytucji z 17 marca 1921 r. pojawia się już twierdzenie, że Rzeczpospolita Polska opiera swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorialnego. A jednostkami samorządu terytorialnego mają być gminy, powiaty oraz województw.

- *Rzeczpospolita Polska, opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorialnego, przekazuje przedstawicielstwu tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowymi* – zapisano

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 13, lipiec 2018 18:05

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odsłony: 1592

w konstytucji marcowej.

- Mamy więc 100-lecie fundamentu ustroju RP. To ewidentny sukces. 28 lat temu Polska upodmiotowiła wspólnoty gminne a 8 lat później powiatowe – podawał Rudolf Borusiewicz. - Nie da się powiedzieć jak bardzo Polska się zmieniła, jak w ostatnich latach wykorzystała szanse - dodawał.

Dyrektor podkreślał również, że jak głębokie są więzi wspólnotowe. *- Cały okres przed odzyskaniem niepodległości Polska zachowała kulturę we wspólnotach lokalnych.*

Rudolf Borusiewicz poinformował także uczestników konferencji o przygotowanych przez Związek Powiatów Polskich publikacja z okazji odzyskania niepodległości (*Droga do Niepodległości oraz Starostowie Polski międzywojennej*).

Kończąc prelekcję, dyrektor przypomniał reformę administracyjną Polski z 1975 r. zastępującą trójstopniowy podział administracyjny kraju, podziałem dwustopniowym (zostały wtedy gminy i województwa). *- Powiatów się nie da zlikwidować – Edward Gierek je tylko pozbawił podmiotowości. Więzi zostały.*

Podczas spotkania rozmawiano jeszcze m.in. o roli samorządu terytorialnego w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości oraz o kreowaniu wizerunku JST.